

larını, girkin hareketlerini hoş görmek ve göstermek yolunu tutanları; işini tavsatanları, az çalışmak veya hiç çalışmamak eğilimi gösterenleri (sağlıkları yerinde olduğu halde) bunlar arasında sayabiliriz. Mübarek Ramazan ayının kendinde böyle sakat düşünüm ve davranışları teşvik edecek bir özellik olmamakla birlikte, gene de bu türlü düşünüm ve davranışlar da toplum içinde gelenekleşebilir.

Ramazan toplumumuzun üstünde önemle durulması gereken bir kurumudur. Vereceğimiz emek ve onu gereğiyle anlamağı, anlatmağı başarabildiğimiz ölçüde, mübarek Ramazan kavramı zenginleşip bizi de zenginleştirecek, onun gerçek mânâsına erememiş kişilerin kuruntusu olan yanlış yorum ve davranışlar ortadan kalkacaktır.

Cumhuriyetten sonra bir döneme gelindi ki, Ramazan bir içtimâi müessesese olmaktan hemen hemen çıkıyordu. Bu, ramazanda kimse oruç tutmuyor, camilere gidilmiyor, teravih namazı kılınıyordu anlamına gelmez. Gene oruç tutan, camiye giden, teravih namazı kılanlar vardı, ancak ferdler, Ramazanı bir başlarına, yalnız olarak karşılıyorlar, mübarek Ramazana bir toplum olayı olarak toplumca, hep birlikte girilmiyordu; Ramazan öteki aylardan, toplum için bir anlam ve önem taşıyan çizgilerle ayrılık göstermemeğe başlamıştı. Bu da toplumumuzun sağlam, köklü kurumlarından birinin zaafa uğraması demektir. İkinci Dünya Savaşından sonra bütün dünyada bir dine dönüş hareketi olmuştur. Bunun nedenleri bu yazının çerçevesi dışında kaldığı gibi bizim yetkimizin de dışında kalır. Ancak şu kadarını söyleyebilirim ki yurdumuzda da, özellikle aydınlar arasında bir çoklarının dine karşı yöneltilerinde göze çarpan bir değişme görülmüş, dinden korkanların oranı azalmıştır; hatta dine büsbütün karşı olanların bile bu davranışlarında az çok bir yumuşama görülmektedir.

Ramazan

İndi Peygambere Kur'ân bu gece,
Geldi gökten yere bürhân bu gece.

Rabbimin rahmeti kaplar kevnî,
Nûr eder nârını nîrân bu gece..

Tevbekârân-ı perîşân-hâle,
Verilir müjde-i gufrân bu gece.

Veyl küffâr-ı dalâletkâra,
Şâd olur zümre-i iymân bu gece..

Arımp çirk-i behîmiyyetten,
Baldu mânâsını insân bu gece!

● Kemal Edib Kürkcüoğlu